

Handläggare
Frida Nordstrand
08-508 264 10

Till
Kommunstyrelsen

Ändringar av järnvägsförordningens bestämmelser om upphörande av underhåll, nedläggning, upplåtelse och överlåtelse av järnväg. Kontorsytttrande

Bakgrund

I 6 kap. järnvägsförordningen (2004:526) finns regler om vad som gäller när järnväg ska läggas ner. Reglerna kom till under den tid då stora delar av järnvägen lades ner och syftade till att sakta ner och skapa eftertanke i processen. Nu är situationen en annan. Järnvägen är under utveckling och det görs investeringar, ofta i samband med annan samhällsplanering och stadsutveckling. Det kräver i vissa fall anpassningar av järnvägsanläggningar eller flytt av spår. Trafikverket lämnade 2010 in förslag på regelförändringar till Näringsdepartementet med ett reviderat förslag 2012. Som skäl angav man att nuvarande bestämmelser omöjliggör en snabb hantering av ägo förändringar och att stor osäkerhet råder kring hur förordningen ska tolkas när anpassningar görs till övrig samhällsplanering. Förändringarna i regelverket berör de järnvägsanläggningar som ägs och förvaltas av staten genom Trafikverket.

Ärendets beredning

Infrastrukturdepartementet har skickat remiss av ändringar av järnvägsförordningens bestämmelser om upphörande av underhåll, nedläggning, upplåtelse och överlåtelse av järnväg (I2019/01902/TP). Kommunstyrelsen (KS dnr 2019/1174) har remitterat ärendet till exploateringsnämnden, stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Stadshus AB. Remisstiden sträcker sig till den 17 september 2019, vilket inte gett möjlighet till nämndbehandling av ärendet inom utsatt tid. Exploateringskontoret har upprättat kontorsytttrandet i samråd med stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret.

Exploateringskontoret
Mark och värdering

Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 10
Växel 08-508 276 00
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Exploateringskontorets synpunkter

Kontoret delar bilden av att nuvarande regelverk skapar osäkerhet, främst kring vad som gäller i de fall kapacitet i järnvägsnätet tas bort på en plats för att ersättas på en annan. Med nuvarande regelverk kan Trafikverket fatta beslut om upphört underhåll för anläggningar med obetydlig omfattning, men först efter att hört berörda länsstyrelser, kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter och järnvägsföretag. När underhållet upphört under 3 års tid kan frågan kring nedläggning remitteras till försvarsmakten, totalförsvaret m.fl. Först därefter får Trafikverket fatta beslut om nedläggning. Processen är därför ineffektiv och tidskrävande. Detta föranleder att Trafikverket kan behöva hemställa hos regeringen att få göra avsteg från bestämmelserna, för att möjliggöra en rationell och effektiv samhällsplanering.

Inom projektet Södra Värtan ska järnvägsanläggningens kapacitet omlokaliseras genom att flytta trafiken från östra till västra bangården. En stor del av arbetet tillsammans med Trafikverket har handlat om att förstå processen och regelverket kring kapacitetsförflyttningen, till exempel huruvida en omlokalisering innebär att anläggningen ska ersättas spårmeter för spårmeter eller om den nya anläggningen ska klara samma kapacitet som den gamla.

Förändringarna i regelverket syftar till att förenkla omlokalisering av järnvägsanläggningar som fortsatt ska ingå i det statliga järnvägsnätet genom att införa en undantagsbestämmelse. Förslaget innebär att Trafikverket ges rätt att fatta beslut att lägga ner och ersätta anläggningar inom det statliga järnvägsnätet. Det ska leda till en snabbare och tydligare processer och aktualiseras vid till exempel anpassning till övrig samhällsplanering.

Kontoret ser positivt på införandet av en undantagsbestämmelse då vår uppfattning är att det ger ett flexibelt förhållningssätt till kapacitetsförflyttning. Vi tror att tidplaner för nedläggning blir säkrare vilket i sin tur stärker stadens tidplaner och förutsägbarhet. Detta bör underlätta för kontoret vid kommunikation med såväl interna som externa aktörer. Tydliga och avgränsade processer innebär en trygghet, inte minst för byggaktörer som arbetar i stadens stadsutvecklingsprojekt.

Kontoret ser även positivt gällande bestämmelserna kring överlåtelse av del av järnvägsnätet där Trafikverket beslutat att järnvägsnätet ska läggas ner, vilket är avgörande för att marken genom kommunens planering ska kunna användas till något annat.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att remissen tydligt framhåller vikten av ökade anpassningsmöjligheter till övrig samhällsutveckling och samhällsplanering, vilket kontoret ser som mycket positivt.

Slut

Gunnar Jensen
Tf Förvaltningschef

Daniel Roos
Tf Avdelningschef

Fabian Kjessler
Enhetschef